

Vet Aquí!

Butlletí lingüístic de la
Diputació de Girona

Març de 2012

LA LLEGENDA DE LA MALAVELLA

Lo rigen del nom de la població de Caldes de Malavella l'explica una antiga llegenda. Diu que unes quantes centúries enrere, quan els senyors feudals eren amos de vida i hisendes en els pobles on ells senyorejaven, hi havia en aquest lloc un castell alterós que pertanyia a una senyora noble i molt rica, però vella i extremament dolenta.

Aquella vella capriciosa i malvada es feia servir tots els dies de festa el cor d'un infant. Per tal d'obtenir-lo encarregava als seus criats que anessin a cercar un nen i li traguessin el cor, i si algun servent tornava sense el cor d'infant que ella esperava el feia penjar a la forca del castell sense escoltar raons. Com que la gent del poble ja ho sabia, en veure un servent del castell amagaven a corre-cuita totes les criatures.

Entre els criats, n'hi havia un que tenia el cor molt bo i era incapaç de fer mal a ningú. Però un dia li tocà el torn, i la vella malvada el cridà a la seva cambra i li digué:

—Maurici, tu ets fidel i obedient, i ja saps que tens el deure de fer el que jo mando. Doncs bé, demà a trenc d'alba sortiràs a seguir el terme i cercaràs l'infantó més sa i grassonet que hi hagi. L'occiràs i li trauràs el cor, el qual donaràs al cuiner perquè el cogui, i quan estarà cuit me'l serviràs a taula, tu mateix. Si ho compleixes bé, seràs esplèndidament recompensat; però si no ho compleixes ja saps que la forca està preparada. [...]

Maurici, que no sabia de fer crims, no podia treure's del cap l'enorme compromís que li havia caigut sobre la consciència. Bé es va ficar al llit, però no va dormir pas. Passà la nit amb el cor com un pinyol; més esglaiat com més s'atansava la matinada. Rumià inútilment mentre va poder; després plorà i es rebolcà desesperadament, fins que l'alba li recordà que havia d'aixecar-se.

Llavors, atuit, mig foll, zigzaguejant embriac de mal somni, se n'anà cap a una sureda. Dardant esmaperdut no va trigar gaire a trobar dos infants rossos i grassons, com mai n'hagués vistos, que jugaven fent pilotes de terra i plantant tronquets, completament oblidats de tota mena de perills. Contemplant aquella santa innocència, Maurici maleí el seu destí. [...] Dispost estava a morir quan se li acudí una idea deslliuradora. Cercaria un gos, el mataria, li trauria el cor i el portaria a la vella. I dit i fet: trobà un gos de seguida, li arrancà el cor i se n'anà cap al castell.

La vella perversa quan va veure el cor tot calent, quasi batent, va restar molt contenta i esperà amb delit l'hora de dinar. Arribada aquesta hora, el pobre Maurici, determinat a fer el cor fort, portà el menjar a taula en una plàtera d'argent. La vella es fregava les mans de goig, i la salivera li amarava la llengua. Clavà al cor la forquilla, agafà el ganivet, en tallà un tros i se'l ficà a la boca. Haguéssiu vist llavors la ganyota cruel que es pintà al seu rostre. Com si totes les fúries li sortissin pels llavis digué amb veu desentonada:

—Això no és cor de nen!

I Maurici respongué amb tot l'aplom:

—Senyora, és la fortor del crim que li dóna mal gust.

—Desvergonyit! —cridà ella feta una fera. —Veniu, veniu, pengeu-lo! Turmenteu-lo sense pietat!

Però quan els criats hi acudiren la trobaren presa d'una tremolor que no li va parar fins que, aviat, va morir.

I d'aquella mala vella prengué el nom la població.

VILLAR DE SERCHS, A. *Terraiànima: Lectures sobre coses de Catalunya*. Miquel A. Salvatella: Barcelona, 1935. (Pedagogia Catalana)

Saps llegendes del teu municipi? Envia'ns-les a l'adreça osl@ddgi.cat, i les publicarem en algun dels propers números del *Vet Aquí!*

L'ESCRITURA DELS NOMS DE PERSONA

Els noms propis de persona s'han d'escriure en la llengua que utilitza cadascú; és a dir, no s'han de traduir ni s'han de regir per les normes d'accentuació de la llengua en què està escrit el text, tret que la persona afectada així ho vulgui. Així, per exemple, algú qui es digui *Virginia Gracia* no té per què identificar-se com a *Virgínia Gràcia* quan redacti en català; ni, a la inversa, algú qui s'anomeni *Ramon Moran* no cal que escrigui, en un text en castellà, el seu nom i cognom amb accent (*Ramón Morán*), d'acord amb les normes d'accentuació d'aquesta llengua.

L'ús de la conjunció *i* entre cognoms és optatiu. Hem de tenir en compte que, en cas que s'utilitzi, s'escriurà en la llengua dels cognoms, i no pas en la llengua del text. Així, en un text en català, si ens referim a un nom de persona castellà, escriurem la conjunció en castellà, i viceversa.

Text en català:

una biografia de Miquel Martí i Pol
el carrer de Menéndez y Pelayo

Text en castellà:

una biografía de Miquel Martí i Pol
la calle de Menéndez y Pelayo

BIMENSUAL O BIMESTRAL?

Tot i que aquests dos adjectius són correctes, cal tenir en compte el context en què els fem servir.

D'una banda, *bimensual* significa 'allò que té lloc dues vegades al mes'.

L'*InfoDiputació* és un butlletí bimensual; se'n fan dues edicions al mes.

D'una altra, *bimestral* significa 'que s'esdevé cada dos mesos o durant dos mesos'.

Cada any, rebrem sis números de la revista a la qual estem subscript, perquè és bimestral.

Les reunions de la comissió de seguiment són bimestrals; es convoquen cada dos mesos.

MARÇ 2012	ABRIL 2012	MAIG 2012
1 2 3 4	1	1 2 3 4 5 6
5 6 7 8 9 10 11	2 3 4 5 6 7 8	7 8 9 10 11 12 13
12 13 14 15 16 17 18	9 10 11 12 13 14 15	14 15 16 17 18 19 20
19 20 21 22 23 24 25	16 17 18 19 20 21 22	21 22 23 24 25 26 27
26 27 28 29 30 31	23 24 25 26 27 28 29	28 29 30 31
	30	

D'acord amb aquesta diferència, també hem de distingir entre els adjectius *trimensual* o *trimestral*, *quadrimestral* o *quadrimestral*, etc.

INFORMACIÓ D'INTERÈS

Darrerament, Barcelona ha acollit el Mobile World Congress (MWC), en què s'ha tractat sobre el futur de la telefonia mòbil.

El creixent ús d'aquests dispositius ha fet necessari cercar solucions terminològiques pròpies en català. Per conèixer les denominacions i les definicions dels termes relacionats amb la telefonia mòbil, podeu consultar el díptic *La telefonia al dia*, editat pel TERMCAT, en què, a més del terme català, també trobareu l'equivalent en castellà, francès i anglès.

Des de l'Oficina de Serveis Lingüístics us animem a proposar-nos temes que us interessaria que tractéssim, siguin de normativa (pronoms febles, relatius, etc.), de qüestions convencionals, de terminologia administrativa o de qualsevol altre àmbit d'interès per a la Diputació (informàtica, medi ambient, economia...), etc. Podeu fer-ho a l'adreça osl@ddgi.cat.